

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 4. septembra 2014*

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Smernica 91/676/EHS — Článok 5 ods. 4 — Príloha II A body 1 až 3 a 5 — Príloha III body 1.1 až 1.3 a bod 2 — Ochrana vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov — Obdobia použitia — Kapacita zásobníkov na skladovanie maštalného hnoja — Obmedzenie použitia — Zákaz použitia na strmých svahoch alebo na zamrznutú alebo snehom pokrytú pôdu — Nesúlad vnútroštátnej právnej úpravy“

Vo veci C-237/12,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 16. mája 2012,

Európska komisia, v zastúpení: E. Manhaeve, B. Simon a J. Hottiaux, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Francúzskej republike, v zastúpení: G. de Bergues, S. Menez a D. Colas, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta, sudcovia J. L. da Cruz Vilaça (spravodajca), G. Arestis, J.-C. Bonichot a A. Arabadžiev,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. novembra 2013,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. januára 2014,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: francúzština.

Rozsudok

- 1 Európska komisia svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Francúzska republika si tým, že neprijala opatrenia potrebné na správne a úplné vykonanie všetkých požiadaviek, ktoré jej boli uložené článkom 5 ods. 4 smernice Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (Ú. v. ES L 375, s. 1; Mim. vyd. 15/002, s. 68), v spojení s prílohou II A bodmi 1 až 3 a 5, ako aj s prílohou III bodmi 1.1 až 1.3 a bodom 2 tejto smernice, nespĺnila povinnosti, ktoré jej z tejto smernice vyplývajú.

Právny rámec

Právo Únie

- 2 Podľa jedenásteho odôvodnenia smernice 91/676 „súčasťou týchto akčných programov by mali byť opatrenia, ktorými by sa obmedzila aplikácia [obmedzilo používanie – *neoficiálny preklad*] všetkých hnojív s obsahom dusíka na pôdu a ktoré by predovšetkým stanovili osobitné limity na používanie maštalných hnojív“.
- 3 Článok 1 uvedenej smernice spresňuje, že cieľom tejto smernice je zníženie znečistenia vôd zapríčinené alebo vyvolané dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov a zabránenie ďalšiemu znečisťovaniu tohto druhu.
- 4 Článok 4 ods. 1 tej istej smernice stanovuje:

„S cieľom poskytnutia všeobecnej úrovne ochrany všetkých vôd pred znečistením uskutočnia členské štáty v priebehu dvoch rokov od oznámenia tejto smernice nasledujúce kroky:

- a) vypracujú kódex alebo kódexy vhodných postupov v poľnohospodárstve, ktoré budú poľnohospodári uplatňovať na princípe dobrovoľnosti a v ktorých by mali byť obsiahnuté ustanovenia dotýkajúce sa prinajmenšom položiek uvedených v prílohe II A;

...“

- 5 Článok 5 smernice 91/676 stanovuje:

„1. V priebehu dvoch rokov od zostavenia počiatočného zoznamu označených ohrozených pásem, uvedeného v článku 3 ods. 2 alebo v priebehu jedného roka od každého ďalšieho označovania, uvedeného v článku 3 ods. 4 vypracujú členské štáty s cieľom realizácie cieľov špecifikovaných v článku 1 akčné programy vo vzťahu k označeným ohrozeným pásom.“

...

3. V akčných programoch sa zohľadnia:

- a) dostupné vedecké a technické údaje, predovšetkým so zreteľom na príslušné hodnoty dusičnanov pochádzajúcich z poľnohospodárskych a iných zdrojov;
- b) podmienky životného prostredia v príslušných oblastiach daných členských štátov.

4. Akčné programy sa realizujú v priebehu štyroch rokov od ich vypracovania a pozostávajú z nasledujúcich záväzných opatrení:

- a) opatrenia uvedené v prílohe III;
- b) opatrenia, ktoré členské štáty stanovili v kódexoch vhodných poľnohospodárskych postupov vypracovaných v súlade s článkom 4, s výnimkou opatrení, ktoré boli nahradené opatreniami uvedenými v prílohe III.

...“

- 6 Príloha II A body 1 až 3 a 5 tejto smernice nazvaná „Kódex (Kódexy) vhodných postupov v poľnohospodárstve“ znie:

„Kódex alebo kódexy vhodných postupov v poľnohospodárstve, ktorých cieľom je zníženie znečistenia dusičnanmi a ktoré by mali zohľadňovať podmienky v rôznych regiónoch spoločenstva, by mali podľa potreby obsahovať určité ustanovenia upravujúce:

1. obdobia, keď nie je vhodná aplikácia [vhodné používanie – *neoficiálny preklad*] hnojív na pôdu;
2. aplikáciu [používanie – *neoficiálny preklad*] hnojív na pôdu nachádzajúcu sa na strmých svahoch;
3. aplikáciu [používanie – *neoficiálny preklad*] hnojív na pôdu v oblastiach, kde je zem presiaknutá vodou, zaplavená, zamrznutá alebo pokrytá snehom;

...

5. kapacitu a konštrukciu zásobníkov na skladovanie maštalného hnoja vrátane opatrení zabráňujúcich znečisteniu podzemných a povrchových vôd spôsobenému vytekaním a presakovaním tekutej zložky maštalného hnoja a odpadu zo skladovaného rastlinného materiálu, napríklad siláže;

...“

- 7 Podľa prílohy III bodov 1 až 3 uvedenej smernice nazvanej „Opatrenia, ktoré majú byť súčasťou akčných programov uvedených v článku 5 ods. 4 písm. a)“:

„1. Súčasťou týchto opatrení sú pravidlá týkajúce sa:

- (1) období, keď je zakázaná aplikácia [zakázané používanie – *neoficiálny preklad*] určitých typov hnojív na pôdu;
- (2) kapacity zásobníkov na skladovanie maštalného hnoja; táto kapacita musí byť väčšia ako kapacita požadovaná na skladovanie počas najdlhšieho obdobia, v ktorom je aplikácia [používanie – *neoficiálny preklad*] na pôdu v ochranných pásmach zakázaná [zakázané – *neoficiálny preklad*], s výnimkou prípadov, keď sa dá príslušnému orgánu preukázať, že akékoľvek množstvo hnoja prevyšujúce skutočnú skladovaciu kapacitu sa bude likvidovať spôsobom, ktorý nepoškodí životné prostredie;
- (3) obmedzenia aplikácie [používania – *neoficiálny preklad*] hnojív na pôdu, ktoré zodpovedá vhodným postupom v poľnohospodárstve a berie do úvahy charakteristiky daného ochranného pásma, a to najmä:
 - a) pôdne podmienky, typ pôdy a sklon;

- b) klimatické podmienky, dažde a zavlažovanie;
- c) využívanie pôdy a poľnohospodárske postupy vrátane systémov striedania plodín;

prítom je potrebné zachovať rovnováhu medzi:

- i) predpokladaným množstvom dusíka potrebným pre plodiny
 - a
 - ii) zásobovaním plodín dusíkom získaným z pôdy a hnojenia, pričom úroveň tohto prísunu dusíka sa rovná:
 - množstvu dusíka prítomnému v pôde v okamihu, keď ho plodina začína využívať v značnej miere (prebytočné množstvá na konci zimy),
 - prísunu dusíka prostredníctvom čistej mineralizácie zásob organického dusíka v pôde,
 - prísunu dusíkatých zlúčenín z maštalného hnoja,
 - prísunu dusíkatých zlúčenín z chemických a iných hnojív.

2. Cieľom týchto opatrení je zabezpečiť vo vzťahu ku každému poľnohospodárskemu podniku alebo k určitému množstvu dobytku, aby množstvo maštalného hnojiva aplikovaného [použitého – *neoficiálny preklad*] každoročne na pôdu, vrátane toho, ktoré sa na ňu dostane priamo od zvierat, neprekročilo množstvo stanovené na hektár.

Množstvom stanoveným na hektár je množstvo hnoja obsahujúce 170 kg dusíka. Avšak:

- a) v prvom štvorročnom akčnom programe môžu členské štáty povoliť množstvo hnoja obsahujúceho do 210 kg dusíka;
- b) počas a po skončení prvého štvorročného akčného programu môžu členské štáty stanoviť iné množstvá ako tie, ktoré sú uvedené vyššie. Tieto množstvá musia byť stanovené tak, aby to nemalo vplyv na dosiahnutie cieľov špecifikovaných v článku 1, pričom musia byť zdôvodnené na základe objektívnych kritérií, napríklad:
 - dlhé obdobia rastu,
 - plodiny s vysokou absorpciou dusíka,
 - vysoká čistá zrážkovosť daného ohrozeného pásma,
 - pôdy s mimoriadne vysokou schopnosťou denitrifikácie.

V prípade, že členský štát povolí iné množstvo podľa druhého pododseku písmena b), informuje o tom Komisiu, ktorá preskúma oprávnenosť tohto povolenia v súlade s regulačným postupom uvedeným v článku 9 ods. 2.

3. Členské štáty môžu vypočítať množstvá uvedené v odseku 2 na základe počtu zvierat.

...“

Francúzske právo

- 8 Článok 5 smernice 91/676 bol prebratý do francúzskeho práva dekrétom č. 2001-34 z 10. januára 2001 o akčných programov, ktoré treba vykonať na účely ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov. Ustanovenia tohto dekrétu boli kodifikované v článkoch R. 211-80 až R. 211-85 zákona o životnom prostredí.
- 9 Výnos zo 6. marca 2001 o akčných programoch, ktoré treba vykonať v ohrozených pásmach na účely zníženia znečistenia vôd dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (JORF z 25. marca 2001, s. 4712, ďalej len „výnos zo 6. marca 2001“), bol prijatý v súlade s dekrétom č. 2001-34.
- 10 Výnos z 1. augusta 2005, ktorý stanovuje minimálne požiadavky, ktoré treba uplatňovať v ohrozených pásmach, a ktorým sa mení a dopĺňa výnos zo 6. marca 2001 o akčných programoch, ktoré treba vykonať v ohrozených oblastiach na účely zníženia znečistenia vôd dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (JORF zo 16. septembra 2005, s. 15019, ďalej len „výnos z 1. augusta 2005“), stanovuje uvedené požiadavky, najmä pokiaľ ide o spôsoby výpočtu maximálneho množstva dusíka obsiahnutého v maštalnom hnoji, ktoré možno každoročne použiť na pôdu.
- 11 Obežník z 15. mája 2003 nazvaný „Pokyny týkajúce sa vykonávania [programu obmedzenia znečistenia poľnohospodárskeho pôvodu (PMPOA)]: zjednodušenie a úpravy“, stanovuje hodnoty úniku dusíka podľa druhu zvierat (ďalej len „obežník z 15. mája 2003“).
- 12 Dekrét č. 2011-1257 z 10. októbra 2011 o akčných programov, ktoré treba vykonať na účely ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (JORF z 11. októbra 2011, s. 17097), zmenil a doplnil články R. 211-80 až R. 211-85 zákona o životnom prostredí.
- 13 Výnos z 19. decembra 2011 o vnútroštátnom akčnom programe, ktorý treba vykonať v ohrozených oblastiach na účely zníženia znečistenia vôd dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (JORF z 21. decembra 2011, s. 21556, ďalej len „výnos z 19. decembra 2011“), bol prijatý v súlade s dekrétom č. 2011-1257.

Výnos zo 6. marca 2001

- 14 Výnos zo 6. marca 2001 obsahuje prílohu nazvanú „Technický rámec pre vypracovanie akčných programov“. V časti 2 tejto prílohy sú obsiahnuté najmä body 2.3 až 2.5. Uvedený bod 2.3 nazvaný „Vyvážené hnojenie parcely hnojivami obsahujúcimi dusík, a to aj v prípade zavlažovaných plodín“ stanovuje:

„Množstvo hnojív použitých na pôdu je obmedzené na základe vyváženosti medzi predpokladaným množstvom dusíka potrebným pre plodiny a zásobovaním a zdrojmi dusíka akejkoľvek povahy. Prísun dusíka, ktorý treba zohľadniť, sa týka všetkých hnojív...

Pravidlá použitia, ktoré treba dodržiavať na zabezpečenie tohto vyváženého hnojenia, vrátane úprav spojených so zavlažovanými plodínami, sú uvedené v akčnom programe. Ide prinajmenšom o faktory pre výpočet množstva (prognózy výnosov, zásobovanie pôdy dusíkom...) a pravidiel rozdelenia, a to pre každú plodinu, pričom sa rozlišuje medzi zavlažovanými a nezavlažovanými plodínami.

Tieto faktory výpočtu a tieto pravidlá sú stanovené na základe dostupných miestnych agronomických údajov, pričom sa zohľadňuje úroveň úniku dusičnanov, ktorá je zlučiteľná s požiadavkami na kvalitu vody.

Množstvá dusíka dodané maštalným hnojom alebo inými organickými hnojivami... musia byť poľnohospodárovi známe. Ak tieto látky boli získané mimo poľnohospodárskeho podniku, musia sa údaje, ktoré umožňujú poľnohospodárom mať tieto informácie, ako aj údaje o type hnojiva, do ktorého patria, vyžiadať od dodávateľov týchto látok.“

- 15 Bod 2.4 výnosu zo 6. marca 2001 nazvaný „Druhy hnojív a obdobia zákazu použitia“ stanovuje minimálne obdobia, počas ktorých sa používanie rôznych typov hnojív zakazuje. Podľa tabuľky uvedenej v tomto bode sa pri veľkých jesenných plodinách zakazuje používanie hnojív typu II od 1. novembra do 15. januára a hnojív typu III od 1. septembra do 15. januára. Pri veľkých jarných plodinách sa zakazuje používanie hnojív typu I od 1. júla do 31. augusta, hnojív typu II od 1. júla do 15. januára a hnojív typu III od 1. júla do 15. februára. Pri trávnej ploche zasiatej viac ako šesť mesiacov sa zakazuje používanie hnojív typu II od 15. novembra do 15. januára, hnojív typu III od 1. októbra do 31. januára.

- 16 Bod 2.5 uvedeného výnosu nazvaný „Osobitné podmienky používania“ stanovuje:

„...“

2° O pôde na strmých svahoch Používanie hnojív na pôde nachádzajúcej sa na strmých svahoch sa zakazuje. Akčný program spresňuje situácie, v prípade ktorých je vzhľadom na riziká odtoku mimo parcely, kde boli hnojivá použité, stanovený zákaz, resp. percento sklonu, nad ktoré sa používanie hnojív zakazuje.

3° O zamrznutej, zaplavenej, vodou presiaknutej alebo snehom pokrytej pôde Nižšie uvedená tabuľka stanovuje obmedzenia používania. V prípade regulovaného používania, akčný program spresňuje podmienky, za ktorých treba používanie hnojív uskutočniť. [Podľa tabuľky, ktorú obsahuje tento bod, je v prípade zamrznutej pôdy zakázané alebo regulované používanie hnojív typu I a III a používanie hnojív typu II sa zakazuje. V prípade snehom pokrytej pôdy, je zakázané alebo regulované používanie hnojív typu I a používanie hnojív typu II a III sa zakazuje.] Na pôde zamrznutej len na povrchu, ktorá behom 24 hodín striedavo zamrzá alebo rozmrzá, možno používať všetky typy hnojív. ...“

Výnos z 1. augusta 2005

- 17 Výnos z 1. augusta 2005 vo svojej prílohe II bode 1 s názvom „Výpočet množstva dusíku obsiahnutého v maštalnom hnoji, ktorým disponuje poľnohospodársky podnik“, stanovuje:

„Ide o produkciu dusíka zvieratami, ktorá sa získa vynásobením počtu zvierat množstvom vyprodukovaného dusíka na zviera, prípadne upraveným o množstvo dusíka použitého na pôdu tretími osobami a o množstvo dusíka pochádzajúceho od tretích osôb.

...“

Výnos z 19. decembra 2011

18 Podľa článku 2 výnosu z 19. decembra 2011:

„I. – Na stanovenie rozmerov skladovacích priestorov, stanovené v bode II prílohy I, sa vzťahujú tieto lehoty na vykonanie:

1° Skladovacie kapacity vypočítané podľa metódy DEXEL [(Diagnostic Environnement de l'Exploitation d'Elevage – environmentálna diagnostika v oblasti chovu hospodárskych zvierat)] a na základe časových harmonogramov zákazu používania, ktoré sú uvedené vo výnosoch prefektúr týkajúcich sa 4 akčných programov, sa vyžadujú od uverejnenia tohto výnosu. ...

2° Skladovacie kapacity vypočítané podľa metódy DEXEL na základe ustanovení uvedených v bode I prílohy I... sa vyžadujú najneskôr do troch rokov od podpisu 5 regionálnych akčných programov a v každom prípade najneskôr 1. júla 2016.

...

II. – Ustanovenia stanovené v časti I, v časti II bode 2°, v časti III bode 1 písm. c), v časti III bodoch 2° a 3° a v častiach IV, V a VI prílohy I, nadobúdajú účinnosť 1. septembra 2012.“

19 Príloha I časť II s názvom „Požiadavky týkajúce sa skladovania maštalného hnoja“ uvedeného výnosu stanovuje:

„1° Skladovacie priestory.

Tieto požiadavky sa uplatňujú na akýkoľvek chov hospodárskych zvierat nachádzajúci sa v ohrozenom pásme. ...

...

Kapacita skladovania maštalného hnoja sa musí vzhľadom na možnosti spracovania tohto hnoja a jeho odstránenia bez ohrozenia kvality vôd vzťahovať aspoň na minimálne doby zákazu používania, ktoré sú definované v časti I tejto prílohy... a zohľadniť ďalšie riziká súvisiace s klimatickými podmienkami.

Minimálna skladovacia kapacita vyžadovaná pre každý poľnohospodársky podnik je vyjadrená v týždňoch skladovania hnoja. Zodpovedá agronomickej kapacite, ktorá je vypočítaná na základe metódy DEXEL vyvinutej v rámci programu na kontrolu znečistenia poľnohospodárskeho pôvodu... Skladovacia kapacita je definovaná na úrovni poľnohospodárskeho podniku pre každý typ hnoja.

2° Skladovanie určitého hnoja na poli.

...

Kompaktný hnoj, ktorý nie je spôsobilý odtieť, možno skladovať alebo kompostovať na poli po skončení dvojmesačnej doby skladovania pod zvieratami alebo na hnojisku za podmienok, ktoré sú spresnené nižšie.

...

Doba skladovania neprekročí desať mesiacov a k opätovnému skladovaniu na rovnakom mieste môže dôjsť až po uplynutí troch rokov.

...“

- 20 Príloha II body A až E tohto istého výnosu stanovujú normy vylučovania dusíka na jedno zviera v súvislosti s vykonávaním časti V prílohy I tohto výnosu, ktorá sa týka spôsobov výpočtu maximálneho množstva dusíka obsiahnutého v maštalnom hnoji, ktoré môže každoročne použiť na pôdu každý poľnohospodársky podnik.

Konanie pred podaním žaloby

- 21 Komisia, ktorá usúdila, že Francúzska republika nezabezpečila správne a úplne vykonanie požiadaviek uvedených v článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodmi 1 až 5 a s prílohou III bodmi 1.1 až 1.3 a s bodom 2 tejto smernice, začala konanie o nesplnení povinnosti stanovenej v článku 258 ZFEÚ.
- 22 Po tom, čo bol tento členský štát vyzvaný, aby predložil svoje pripomienky, Komisia, ktorá sa domnievala, že tieto pripomienky neboli uspokojujúce, vydala 28. októbra 2011 odôvodnené stanovisko, v ktorom Francúzsku republiku vyzvala, aby prijala opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.
- 23 Francúzska republika listom z 29. decembra 2011 odpovedala na toto odôvodnené stanovisko, pričom najmä uviedla, že výhrady Komisie ju viedli k dôkladnej reorganizácii francúzskeho právneho poriadku. Na základe dekrétu č. 2011-1257 sa tak mechanizmus založený na akčných programoch departementov nahradí národným akčným programom a regionálnymi akčnými programami. Navyše výnos z 19. decembra 2011 schválil národný akčný program, ktorým sa zabezpečí, aby nasledujúci poľnohospodársky rok mal vyšší stupeň ochrany životného prostredia. Pokiaľ ide o regionálne akčné programy, na základe povinných postupov konzultácie s verejnosťou a environmentálneho posúdenia, Francúzska republika tvrdí, že je fakticky nemožné ich do polovice roka 2013 konkretizovať.
- 24 Keďže Komisiu odpoveď Francúzskej republiky na odôvodnené stanovisko neuspokojila, podala túto žalobu, pričom sa však vzdala výhrady formulovanej v odôvodnenom stanovisku, ktorá sa týka požiadavky stanovenej v prílohe II A bode 4 smernice 91/676.

O žalobe

- 25 Na úvod treba pripomenúť, že cieľom smernice 91/676 je zabezpečiť potrebné prostriedky na ochranu vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov v Európskej únii (rozsudok Komisia/Holandsko, C-322/00, EU:C:2003:532, bod 41 a citovaná judikatúra).
- 26 Na účely dosiahnutia týchto cieľov sú tak členské štáty povinné, ako vyplýva z článku 5 ods. 1 smernice 91/676, vypracovať a vykonať akčné programy týkajúce sa označených ohrozených pásiem.
- 27 Ako vyplýva z jedenásteho odôvodnenia smernice, súčasťou uvedených akčných programov majú byť opatrenia, ktorými by sa obmedzilo používanie všetkých hnojív s obsahom dusíka na pôdu a ktoré by predovšetkým stanovili osobitné limity pre používanie maštalného hnoja.
- 28 Konkrétnejšie podľa článku 5 ods. 4 písm. a) a b) smernice 91/676 musia uvedené akčné programy, ktorých vykonanie prislúcha členským štátom, obsahovať určité povinné opatrenia uvedené v prílohách II a III tejto smernice.

- 29 Podľa článku 5 ods. 3 písm. a) a b) a prílohy II A bodu 1 smernice 91/676 tieto akčné programy zohľadňujú najlepšie dostupné technické a vedecké poznatky (pozri analogicky rozsudok Komisia/Írsko, C-418/04, EU:C:2007:780, bod 63), ako aj fyzikálne, geologické a klimatické podmienky každého regiónu (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, EU:C:2003:532, body 136 a 155).
- 30 Treba takisto uviesť, že aj keď členské štáty majú určitú mieru voľnej úvahy pri výbere podrobných pravidiel vykonávania požiadaviek smernice 91/676 (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, EU:C:2003:532, bod 46), sú v každom prípade povinné, ako to uviedla generálna advokátka v bode 30 svojich návrhov, dbať o to, aby ciele tejto smernice, a teda ciele politiky Únie v oblasti životného prostredia, boli dosiahnuté v súlade s požiadavkami článku 191 ods. 1 a 2 ZFEÚ.
- 31 Navyše z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rámci takej smernice, ako je smernica 91/676, ktorá obsahuje komplexné a technické pravidlá v oblasti práva životného prostredia, sú členské štáty na účely úplného splnenia požiadavky právnej istoty osobitne povinné dbať o to, aby ich právne predpisy určené na zabezpečenie prebratia tejto smernice boli jasné a presné (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Spojené kráľovstvo, C-6/04, EU:C:2005:626, body 21 a 26, ako aj Komisia/Belgicko, C-120/09, EU:C:2009:802, bod 27).
- 32 Napokon treba ďalej pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v rámci konania o nesplnení povinnosti prináleží Komisii preukázať existenciu údajného nesplnenia si povinnosti a predložiť Súdnemu dvoru dôkazy nevyhnutné na preverenie existencie tohto nesplnenia si povinnosti Súdnym dvorom bez toho, aby sa Komisia mohla odvolať na akúkoľvek domnienku (rozsudok Komisia/Cyprus, C-340/10, EU:C:2012:143, bod 53 a citovaná judikatúra).
- 33 V rámci tohto sporu tak Súdnemu dvoru prislúcha, aby overil, či Komisia predložila potrebné údaje, ktoré by umožnili preukázať, že opatrenia, ktoré Francúzska republika prijala pri prebratí smernice 91/676, sú v rozpore s jej požiadavkami.
- 34 Na podporu svojej žaloby Komisia uvádza šesť žalobných dôvodov.

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 1 a s prílohou III bodom 1.1 tejto smernice

Argumentácia účastníkov konania

- 35 Prvý žalobný dôvod Komisie, ktorý pozostáva z piatich častí, sa týka minimálnych období stanovených výnosom zo 6. marca 2001, počas ktorých sa zakazuje používanie rôznych typov hnojív. V týchto piatich častiach Komisia vytýka Francúzskej republike, že:
- nestanovila obdobia zákazu používania hnojív typu I pri veľkých jesenných plodinách a pri trávnatých porastoch zasiatych pred viac ako šiestimi mesiacmi,
 - obmedzila obdobie zákazu používania hnojív typu I pre veľké jarné plodiny len na júl a august,
 - obmedzila zákaz používania hnojív typu II pre veľké jesenné plodiny na obdobie od 1. novembra do 15. januára a nepredĺžila zákaz používania hnojív typu III pre tie isté plodiny na obdobie po 15. januári,
 - nepredĺžila obdobie zákazu používania hnojív typu II pre veľké jarné plodiny na obdobie po 15. januári a

- stanovila pre trávnaté porasty zasiaté pred viac ako šiestimi mesiacmi obdobie zákazu používania hnojív typu II výlučne od 15. novembra a nepredĺžila zákaz používania hnojív typu III pre uvedené trávnaté porasty a v horských oblastiach III do konca februára.
- 36 V prvej časti tohto žalobného dôvodu Komisia tvrdí, že francúzske právo by malo stanoviť pravidlá, ktoré by počas určitých období zakazovali používanie všetkých typov hnojív, keďže používanie určitých hnojív nepretržite po celý rok je škodlivé a neumožňuje zabezpečiť ciele smernice zamerané na predchádzanie a zníženie znečisťovania vôd dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov.
- 37 Táto inštitúcia, ktorá sa opierała o dostupné vedecké poznatky, tvrdí, že proces uvoľňovania dusíka obsiahnutého v organických hnojivách typu I je síce pomalý, lebo tieto hnojivá sú v porovnaní s ostatnými typmi hnojív spojené s menšími rizikami, no množstvo uvoľňovaného dusíka môže kontaminovať vodu v dôsledku vytekania a presakovania. Podľa Komisie sú riziká znečisťovania vôd osobitne výrazné počas jesenného a zimného obdobia, keďže dusík nemôže byť okamžite odčerpaný rastlinami z dôvodu nízkych teplôt (nižších než 5° C) a vysokej úrovne zrážok, ktoré znemožňujú ich zvýšenie.
- 38 V druhej až piatej časti svojho prvého žalobného dôvodu Komisia z tých istých dôvodov, aké uviedla na podporu prvej časti, tvrdí, že obdobia zákazu používania rôznych typov hnojív stanovených vo francúzskej právnej úprave sú nepostačujúce a mali by sa predĺžiť, aby plne pokryli obdobia, počas ktorých existuje značné riziko znečistenia vôd dusíkom, ktorý plodiny nespotrebovali.
- 39 Komisia dodáva, že z dôvodov uvedených v prílohe III odôvodneného stanoviska nové obdobia zákazu používania, ktoré sú stanovené vo výnose z 19. decembra 2011, plne nevyhovujú požiadavkám smernice 91/676. Vo svojej replike Komisia uvádza svoje výhrady voči časovému harmonogramu používania, ako aj voči klasifikácii rôznych typov hnojív, ktoré uvedený výnos uvádza, a navrhuje Súdnemu dvoru, aby aj z toho dôvodu konštatoval, že Francúzska republika si nespĺnila svoje povinnosti.
- 40 Francúzska republika najprv odpovedala, že po prijatí výnosu z 19. decembra 2011 vnútroštátna právna úprava v súčasnosti stanovuje minimálne obdobie zákazu používania hnojív typu I pre veľké jesenné plodiny a pre trávnaté porasty zasiaté pred viac ako šiestimi mesiacmi.
- 41 Okrem toho tento členský štát uvádza, že ten istý výnos úplne zmenil časový harmonogram stanovený vo výnose zo 6. marca 2001, s výnimkou minimálnych období zákazu používania hnojív typu II a III pre trávnaté porasty zasiaté pred viac ako šiestimi mesiacmi, ktoré sú podľa jeho názoru v súlade so smernicou 91/676.
- 42 Podľa Francúzskej republiky Súdny dvor musí výnos z 19. decembra 2011 zohľadniť, keďže ide o komplexný priamo uplatniteľný systém, ktorý bol prijatý pred skončením lehoty, ktorú stanovila Komisia v odôvodnenom stanovisku. Zdôrazňuje, že niektoré v ňom stanovené opatrenia nie sú okamžite uplatniteľné z toho dôvodu, že zo svojej povahy ich nemožno vykonať počas poľnohospodárskeho roka. Navyše zásada právnej istoty vyžaduje, aby sa jednotlivcom stanovila dostatočná doba, aby sa mohli prispôsobiť zavedeným zmenám.
- 43 Ďalej Francúzska republika na základe vedeckých poznatkov, ktoré má k dispozícii, tvrdí, že zákaz používania stálych organických hnojív typu I, ktoré pomaly a postupne uvoľňujú nižšie množstvá dusíka za celé jesenné a zimné obdobie, môže byť kontraproduktívny, keďže z dôvodu javu spočívajúceho v reorganizácii dusíka v pôde, môže byť vhodné ich používať v jeseni, aby dusík, ktorý uvoľňujú, mohla rastlina využiť vo fáze svojho rastu. Navyše by sa tým predišlo rizikám, ktoré pre životné prostredie predstavuje skutočnosť, že obdobia hnojenia sú koncentrované na jar a leto.

- 44 Francúzska republika navyše tvrdí, že existuje vedecký konsenzus, že systémy plôch s trávnatým porastom určených na pastvu, ktoré sa vyznačujú tým, že sú trvalo pokryté vegetáciou, predstavujú systémy s nízkym únikom dusíka, ktoré ponúkajú stabilnú ochranu proti znečisťovaniu vody určitými organickými hnojivami typu I. V dôsledku toho by obdobie zákazu navrhované Komisiou pre trávnaté porasty zasiate pred viac ako šiestimi mesiacmi bolo neprimerané dlhé.
- 45 Napokon Francúzska republika zastáva názor, že výhrady, ktoré Komisia uviedla vo svojej replike voči výnosu z 19. decembra 2011, sú neprípustné, lebo táto inštitúcia vo svojej žalobe obmedzila svoje výhrady na právny rámec upravený vo výnose zo 6. marca 2001.

Posúdenie Súdny dvorom

– O prípustnosti

- 46 Čo sa týka prípustnosti prvého žalobného dôvodu, ktorý Komisia uviedla na podporu svojej žaloby, treba konštatovať, že táto inštitúcia v žalobe obmedzila svoje výhrady na časový harmonogram stanovený vo výnose zo 6. marca 2001. Pokiaľ ide o nový časový harmonogram používania hnojív, ktorý je stanovený vo výnose z 19. decembra 2011, Komisia uviedla svoje výhrady len formou jednoduchého odkazu na posúdenie uvedené v prílohe III odôvodneného stanoviska.
- 47 Okrem toho výhrady, ktoré Komisia uviedla v rámci svojej žaloby, sa týkali nestanovenia období zákazu alebo ich stanovenia v dĺžke, ktorá sa nepovažuje za postačujúcu. Naproti tomu Komisia vo svojej replike uviedla výhradu jednak voči nestanoveniu období zákazu, ktoré považuje za primerané a ktoré sú uvedené len v prílohe III odôvodneného stanoviska a jednak voči nepresnej kvalifikácii rôznych typov hnojív, čo je problematika, ktorá sa v žalobe nezmieňuje.
- 48 Ako vyplýva najmä z článku 38 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v znení účinnom ku dňu podania žaloby a z judikatúry týkajúcej sa tohto ustanovenia, treba v tejto súvislosti poznamenať, že každá žaloba podaná podľa článku 258 ZFEÚ musí označiť predmet konania, ako aj zhrnutie dôvodov a toto označenie musí byť dostatočne jasné a presné, aby umožnilo žalovanému pripraviť si svoju obranu a Súdnemu dvoru vykonať svoje preskúmanie (rozsudok Komisia/Taliansko, C-68/11, EU:C:2012:815, bod 51 a citovaná judikatúra). Podľa ustálenej judikatúry táto povinnosť nie je splnená, ak sa výhrady Komisie objavujú v žalobe len formou odkazu na dôvody uvedené vo formálnej výzve a v odôvodnenom stanovisku (rozsudok Komisia/Grécko, C-375/95, EU:C:1997:505, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 49 Navyše hoci článok 42 ods. 2 uvedeného rokovacieho poriadku v znení účinnom ku dňu, keď Komisia podala repliku, umožňuje za určitých podmienok predloženie nových dôvodov, účastník konania nemôže zmeniť samotný predmet sporu v priebehu konania (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Francúzsko, C-256/98, EU:C:2000:192, bod 31, a Komisia/Slovensko, C-627/10, EU:C:2013:511, bod 44).
- 50 V dôsledku toho treba prvý žalobný dôvod Komisie vyhlásiť za neprípustný v rozsahu, v akom vytyka Francúzskej republike nesplnenie dodatočných povinností v porovnaní s tými, ktoré sú prinajmenšom dostatočne presne uvedené v žalobe.
- 51 Je však dôležité uviesť, že Komisia tým, že svoju žalobu počas konania smerovala proti ustanoveniam výnosu z 19. decembra 2011, ktoré len preberajú obdobia zákazu stanovené vo výnose zo 6. marca 2001 v prípade používania hnojív typu II a III na trávnaté porasty zasiate pred viac ako šiestimi mesiacmi, nezmenila predmet sporu (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Belgicko, C-221/03, EU:C:2005:573, bod 39, a Komisia/Francúzsko, C-197/12, EU:C:2013:202, bod 26). Komisia je totiž oprávnená domáhať sa určenia, že došlo k nesplneniu povinnosti v súvislosti s ustanoveniami výnosu z 19. decembra 2011, ktoré len preberajú obdobia zákazu stanovené vo výnose zo 6. marca 2001.

– O veci samej

- 52 Na úvod treba po prvé pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa má existencia nesplnenia povinnosti posudzovať v závislosti od situácie, v ktorej sa príslušný členský štát nachádzal ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, a že nemožno brať do úvahy neskoršie zmeny (rozsudok Komisia/Taliansko, C-85/13, EU:C:2014:251, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 53 Vzhľadom na to, že odôvodnené stanovisko Komisie z 27. októbra 2011 bolo Francúzskej republike doručené 28. októbra 2011 a lehota určená tomuto členskému štátu bola stanovená na dva mesiace od doručenia tohto stanoviska, je tak dátumom, ku ktorému treba posúdiť existenciu vytýkaného nesplnenia povinnosti, 28. december 2011.
- 54 Aj keď bol teda výnos z 19. decembra 2011 prijatý pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, treba zohľadniť ustanovenia tohto výnosu, ktoré nadobudli účinnosť 28. decembra 2011, avšak nie tie, ktoré nadobudli účinnosť po tomto dátume.
- 55 Podľa článku 2 časti II uvedeného výnosu ustanovenia, ktoré stanovujú minimálne obdobia, počas ktorých sa zakazuje používanie rôznych typov hnojív, mohli nadobudnúť účinnosť až 1. septembra 2012, teda po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. Z toho vyplýva, že Súdny dvor nemôže zohľadniť zmeny zavedené týmito ustanoveniami.
- 56 Po druhé treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, konanie o nesplnení povinnosti spočíva na objektívnom zistení, že členský štát nedodrжал povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Únie, takže sa nemôže odvolávať na ustanovenia, prax alebo stav svojho vnútroštátneho právneho poriadku s cieľom odôvodniť nesplnenie povinností alebo lehôt stanovených smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Írsko, C-55/12, EU:C:2013:274, bod 45, a Komisia/Česká republika, C-241/11, EU:C:2013:423, bod 48).
- 57 V dôsledku toho problémy, ktoré Francúzska republika uviedla na odôvodnenie časovo rozvrhnutého uplatnenia výnosu z 19. decembra 2011, nemôžu v tejto veci brániť objektívnemu konštatovaniu porušenia smernice 91/676.
- 58 Čo sa týka podstaty tohto žalobného dôvodu, je dôležité uviesť, že článok 5 ods. 4 tej istej smernice v spojení s prílohou II A bodom 1 a s prílohou III bodom 1.1 tejto smernice stanovuje povinnosť zahrnúť do uvedených akčných programov pravidlá vzťahujúce sa na obdobia, počas ktorých je používanie hnojív neprimerané, či dokonca zakázané. Súdny dvor už rozhodol, že zákaz používania počas určitých období roka je zásadným ustanovením smernice 91/676, ktorá nestanovuje výnimky (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Luxembursko, C-526/08, EU:C:2010:379, body, 54, 55 a 57).
- 59 V prejednávanej veci postačuje v súvislosti s prvou až štvrtou časťou prvého žalobného dôvodu Komisie konštatovať, že Francúzska republika nespochybňuje, že časový harmonogram používania stanovený vo výnose zo 6. marca 2001 nie je v súlade s požiadavkami smernice 91/676. Tento členský štát totiž len uviedol, že nové ustanovenia výnosu z 19. decembra 2011 stanovili alebo predĺžili minimálne obdobia, počas ktorých sa používanie rôznych typov hnojív zakazuje.
- 60 Pokiaľ ide o piatu časť tohto žalobného dôvodu, treba uviesť, že Francúzska republika vo vyjadreniach, ktoré predložila Súdnemu dvoru, tvrdí, že organické hnojivá typu II, ktorých mineralizácia je rýchla, ako aj mineralizované hnojivá typu III sa musia používať na pôdu v období, čo možno najbližšom obdobiu rastu rastlín. Tento členský štát však nepopiera, že potenciál odčerpania živín rastlinami na celom francúzskom území skončí do 15. novembra, ani skutočnosť, že teploty v horských oblastiach zostávajú dlhšie pod prahovou hodnotou (5 °C), počnúc ktorou sú rastliny schopné dusík absorbovať.

- 61 Navyše argumentácia Francúzskej republiky v súvislosti s organickými hnojivami typu I, ktorá je zhrnutá v bodoch 35 a 36 tohto rozsudku, nemôže odôvodniť povolenie používať organické hnojivá typu II počas obdobia, keď rastliny odčerpávajú dusík. Zo skutočností uvedených v spise, ktorý bol predložený Súdnemu dvoru a ktoré Francúzska republika nespochybňuje, vyplýva, že riziko znečistenia vôd spojené s ich používaním počas takéhoto obdobia je vyššie z dôvodu vyššieho pomeru dusíka, ktoré tieto hnojivá obsahujú už v mineralizovanej forme. To nevyhnutne platí aj pokiaľ ide o mineralizované hnojivá typu III.
- 62 Okrem toho, ako bolo uvedené v bode 29 tohto rozsudku, treba konštatovať, že pri stanovení období zákazu používania rôznych typov hnojív sa musia zohľadniť osobitné klimatické podmienky horských oblastí.
- 63 Navyše pokiaľ ide o tvrdenie Francúzskej republiky, že trávnaté porasty poskytujú trvalé pokrytie vegetáciou, ktoré zabezpečuje ochranu vôd proti úniku dusičnanov, treba spresniť, že vedecká štúdia, o ktorú sa toto tvrdenie opiera, nijako nevyučuje riziko znečistenia spojeného s používaním hnojív pri absencii rastu rastlín a v skutočnosti sa v nej len konštatuje, že úniky dusíka v systémoch plôch s trávnatým porastom určených na pastvu boli namerané na nízkej úrovni.
- 64 Za týchto okolností treba prvý žalobný dôvod Komisie považovať za dôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 5 a s prílohou III bodom 1.2 tejto smernice

Argumentácia účastníkov konania

- 65 Vo svojom druhom žalobnom dôvode, ktorý je rozdelený na tri časti, má Komisia výhrady voči požiadavkám stanoveným vo výnose zo 6. marca 2001 a v akčných programoch departementov v oblasti skladovania maštalného hnoja. Tieto časti sú založené na:
- neexistencii záväzných pravidiel pre poľnohospodárov obsahujúcich jasné, presné a objektívne kritériá na stanovenie nevyhnutnej skladovacej kapacity,
 - neexistencii pravidiel schopných zabezpečiť, že poľnohospodárske podniky majú postačujúcu skladovaciu kapacitu, a
 - povolení na skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli, a to na dobu desiatich mesiacov.
- 66 Na podporu prvej časti svojho žalobného dôvodu Komisia tvrdí, že vnútroštátna právna úprava neobsahuje nijaké jasné, presné a objektívne kritérium, ktoré by poľnohospodárom umožnilo vypočítať skladovaciu kapacitu, ktorou musia disponovať, a správnym orgánom primerane kontrolovať nakladanie s maštalným hnojom. Táto inštitúcia zastáva názor, že skladovacia kapacita vyjadrená mesačnou a týždennou produkciou maštalného hnoja, spojená s definíciou objemov produkcie hnoja podľa kategórií zvierat, predstavuje na tento účel najlepší prostriedok.
- 67 Na podporu druhej časti svojho druhého žalobného dôvodu Komisia poznamenáva, že francúzske právo nevyžaduje, aby skladovacie kapacity zohľadňovali bezpečnostné rozpätie potrebné na skladovanie, ak môže nastať, že použitie maštalného hnoja nie je pre osobitné klimatické podmienky možné. Podľa Komisie by sa mali vyžadovať minimálne skladovacie kapacity zodpovedajúce aspoň piatim mesiacom pre departementy v regiónoch Languedoc-Roussillon, Akvitánsko, Stredné Pyreneje a Provensálsko-Alpy-Azúrové pobrežie, a aspoň šiestim mesiacom pre departementy v ostatných francúzskych regiónoch.

- 68 V rámci týchto dvoch prvých častí Komisia takisto uvádza, že metóda hodnotenia skladovacej kapacity DEXEL, stanovená vo výnose z 19. decembra 2011, nie je primeraná, lebo stanovuje zložité pravidlá, ktoré musí akreditovaný odborník uplatniť na každý hospodársky podnik individuálne. Navyše do 1. júla 2016 by sa mohli skladovacie kapacity naďalej vypočítavať na základe nepresných období zákazu hnojenia stanovených vo výnose zo 6. marca 2001. Komisia v každom prípade tvrdí, že skutočným účelom uvedenej metódy je prispôbiť skladovacie kapacity ekonomickým a agronomickým obmedzeniam každého poľnohospodárskeho podniku a nie obdobiam zákazu používania.
- 69 V tretej časti tohto žalobného dôvodu Komisia pripomína, že takmer všetky akčné programy departementov povoľujú skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na dobu desiatich mesiacov priamo na poli. Podľa tejto inštitúcie tento typ skladovania na takúto dobu bez ochrany medzi pôdou a maštaľným hnojom a bez toho, aby bol tento hnoj zakrytý, so sebou prináša značné riziká znečistenia vôd a mal by sa zakázať. Vo svojej replike Komisia dodáva, že vnútroštátne orgány nemôžu kontrolovať dobu tohto skladovania, pretože výnos z 19. decembra 2011 nevyžaduje, aby prevádzkovateľ poľnohospodárskeho podniku zaregistroval dátum uloženia hnoja na poli.
- 70 Francúzska republika spochybňuje názor Komisie. Tvrdí, že metóda DEXEL zohľadňuje všetky relevantné parametre na spoľahlivé určenie potrieb skladovania každého poľnohospodárskeho podniku nachádzajúceho sa v ohrozenom pásme, vrátane klimatických výkyvov. Uplatňovanie tejto metódy preto vedie k minimálnej skladovacej kapacite, ktorá je väčšia ako kapacita potrebná na skladovanie počas najdlhšieho obdobia, v ktorom je používanie hnojív zakázané. Podľa tohto členského štátu stanovenie skladovacej kapacity na šesť mesiacov pre väčšinu francúzskych regiónov a päť mesiacov pre regióny južného Francúzska by neumožnilo zohľadniť rôznorodosť francúzskych poľnohospodárskych podnikov a pôdno-klimatických a agronomických podmienok.
- 71 Pokiaľ ide o tretiu časť druhého žalobného dôvodu uvedeného Komisiou, Francúzska republika na úvod tvrdí, že je neprípustná v rozsahu, v akom sa týka samotnej zásady povolenia skladovania kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli, podmienok, za ktorých sa toto skladovanie uskutočňuje, ako aj spôsobov kontrol uplatniteľných vnútroštátnych pravidiel, a to z toho dôvodu, že Komisia v priebehu konania pred podaním žaloby mala výhrady len voči neprimerane dlhému trvaniu obdobia, na ktoré bol tento typ skladovania povolený.
- 72 V súvislosti s vecnou stránkou tejto časti Francúzska republika tvrdí, že výnos z 19. decembra 2011, ktorý prevzal požiadavky, predtým stanovené v akčných programoch departementov, stanovuje, že skladovanie na poli sa môže uskutočniť len po uplynutí obdobia skladovania v sklade v trvaní dvoch mesiacov a pod podmienkou, že hnoj nemôže odtekať. Tieto požiadavky umožňujú predchádzať všetkým rizikám znečisťovania vôd.

Posúdenie Súdny dvorom

– O prípustnosti

- 73 Pokiaľ ide o prípustnosť druhého žalobného dôvodu Komisie, treba konštatovať, že Komisia v odôvodnenom stanovisku nemala výhrady k samotnému povoleniu skladovania kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli, pričom navyše výslovne súhlasila s tým, aby sa takéto skladovanie uskutočnilo za predpokladu, že bude trvať len niekoľko týždňov, ani k tomu, že orgány nemohli overiť skutočnú dĺžku trvania tohto typu skladovania.
- 74 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že predmet žaloby podanej podľa článku 258 ZFEÚ je vymedzený konaním pred podaním žaloby stanoveným v tomto ustanovení, a teda ho počas sporového konania nemožno rozšíriť. Odôvodnené stanovisko Komisie a žaloba musia byť založené na tých istých žalobných dôvodoch a na tom istom odôvodnení, takže Súdny dvor nemôže skúmať žalobný dôvod, ktorý nebol uvedený v odôvodnenom stanovisku, ktoré

musí obsahovať súvislý a podrobný výklad dôvodov, ktoré vedú Komisiu k presvedčeniu, že dotknutý členský štát si nesplnil jednu z povinností, ktoré mu vyplývajú zo Zmluvy (pozri rozsudky Komisia/Nemecko, C-160/08, EU:C:2010:230, bod 43, a Komisia/Španielsko, C-67/12, EU:C:2014:5, bod 52).

- 75 V dôsledku toho sa druhý žalobný dôvod Komisie musí v rozsahu, v akom sa vytyka Francúzskej republike nesplnenie dodatočných povinností v porovnaní s tými, ktoré sú uvedené v odôvodnenom stanovisku, vyhlásiť za neprípustný.
- 76 Naopak, pokiaľ ide o podmienky, za ktorých sa uskutočňuje skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli, treba poznamenať, že žalobný dôvod bol v štádiu konania pred podaním žaloby a v štádiu sporového konania formulovaný podobne. Komisia totiž už v odôvodnenom stanovisku uviedla riziká znečisťovania vôd spojené s týmto typom skladovania práve z dôvodu podmienok, za ktorých je povolené, a to napriek informáciám, ktoré Francúzska republika poskytla v súvislosti s požiadavkami, ktoré sa vyžadujú pred takýmto skladovaním.
- 77 Za týchto podmienok treba konštatovať, že Komisia nerozšírila svoj žalobný dôvod o túto otázku a vo svojej žalobe len spresnila výhrady voči uvedeným podmienkam a požiadavkám s cieľom vyjadriť sa tak najmä k tvrdeniam uvedeným Francúzskou republikou.
- 78 Druhý žalobný dôvod Komisie sa tak musí v rozsahu, v akom sa týka podmienok, za ktorých sa uskutočňuje skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli, vyhlásiť za prípustný.
- 79 Okrem toho treba uviesť, ako to vyplýva z bodu 51 tohto rozsudku, že Komisia je v súlade s návrhom, ktorý v tomto zmysle predložila vo svojej replike, oprávnená domáhať sa určenia nesplnenia povinností vo vzťahu k ustanoveniam výnosu z 19. decembra 2011, a to v rozsahu, v akom sa tento výnos obmedzuje na prebratie požiadaviek akčných programov departementov v oblasti skladovania hnoja na poli.

– O veci samej

- 80 Na úvod treba uviesť, že podľa článku 2 časti I bodu 1° výnosu z 19. decembra 2011 sa ustanovenia tohto výnosu týkajúce sa skladovacích priestorov pre maštalný hnoj mali vykonávať od uverejnenia tohto výnosu, teda pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. Z dôvodov uvedených v bodoch 52 až 54 tohto rozsudku sa tak uvedené ustanovenia musia v rámci tejto žaloby zohľadniť.
- 81 Čo sa týka vecnej stánky tohto žalobného dôvodu, treba pripomenúť, že podľa článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 5 a s prílohou III bodom 1.2 tejto smernice musia akčné programy obsahovať pravidlá týkajúce sa kapacity a konštrukcie zásobníkov na skladovanie maštalného hnoja, ktorých cieľom je zabrániť znečisteniu vôd. Ďalej uvedená skladovacia kapacita musí byť väčšia ako kapacita, ktorá je nevyhnutná na skladovanie počas najdlhšieho obdobia, v ktorom je používanie hnojív v ohrozených pásmach zakázané, s výnimkou prípadov, keď možno preukázať, že množstvo maštalného hnoja prevyšujúce skutočnú skladovaciu kapacitu sa bude likvidovať spôsobom, ktorý nepoškodí životné prostredie.
- 82 Pokiaľ ide o prvú časť druhého žalobného dôvodu, treba uviesť, že príloha I časť II bod 1° výnosu 19. decembra 2011 stanovuje, že všetky chovy hospodárskych zvierat nachádzajúce sa v ohrozených pásmach musia mať k dispozícii skladovacie priestory, ktorých kapacita sa musí vzhľadom na možnosti spracovania tohto hnoja a jeho odstránenia bez ohrozenia kvality vôd vzťahovať aspoň na minimálne doby zákazu používania a zohľadniť ďalšie riziká súvisiace s klimatickými podmienkami. Minimálna požadovaná kapacita skladovania musí byť vyjadrená v týždňoch skladovania hnoja.

- 83 Článok 2 časť I bod 1° tohto výnosu stanovuje na výpočet nevyhnutných skladovacích kapacít diagnostickú metódu s názvom DEXEL. Zo skutočností uvedených v spise predloženom Súdnemu dvoru vyplýva, že túto diagnostiku uskutočňuje akreditovaný odborník v spolupráci s poľnohospodárom. Umožňuje vypočítať kapacity na skladovanie pevného hnoja, ako aj tekutého hnoja, ktoré sú prispôsobené charakteristikám každého poľnohospodárskeho podniku a umožňujú poľnohospodárom, aby ich použili v najlepšom čase v závislosti od potrieb rastlín. Z uvedených skutočností takisto vyplýva, že metodika a spôsob výpočtu, z ktorého táto diagnostika vychádza, sú podrobne stanovené, aj pokiaľ ide o údaje týkajúce sa mesačnej produkcie hnoja na zvieria.
- 84 Hoci Komisia tvrdí, že metóda DEXEL je na výpočet požadovaných skladovacích kapacít nevhodná, treba konštatovať, že presne nepreukazuje, v čom je uvedená metóda zo svojej podstaty chybná.
- 85 Konkrétne výhrady Komisie voči spolupráci medzi akreditovanými odborníkmi a poľnohospodármi v rámci metódy DEXEL nemôžu uspieť. Ako totiž uviedla generálna advokátka v bode 65 svojich návrhov, zapojenie odborníkov pri vykonaní smernice 91/676 nie je touto smernicou vôbec vylúčené.
- 86 Navyše na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, z informácií poskytnutých Súdnemu dvoru, ktoré sa týkajú metódy DEXEL, nevyplýva, že skladovacie kapacity sú vypočítané v rozpore s požiadavkami smernice 91/676.
- 87 Preto treba konštatovať, že prvá časť druhého žalobného dôvodu Komisie je nedôvodná.
- 88 Pokiaľ ide o druhú časť druhého žalobného dôvodu, treba najprv konštatovať, že výnos z 19. decembra 2011 stanovuje, že prevedenie skladovacích nádob musí zohľadňovať ďalšie riziká spojené s klimatickými podmienkami. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, z toho vyplýva, že skladovacie kapacity, ktoré vyžaduje vnútroštátna právna úprava, musia zahrňovať bezpečnostné rozpätie umožňujúce zvýšiť objem skladovania pre prípad, že použitie hnojív je pre klimatické dôvody nemožné.
- 89 Pokiaľ ide následne o minimálne obdobia skladovania, ktoré by sa mali podľa Komisie stanoviť v jednotlivých francúzskych regiónoch, stačí uviesť, že z vedeckej štúdie, ktorú predložila Komisia, vyplýva, že vo francúzskych regiónoch nachádzajúcich sa v stredomorských pôdno-klimatických pásmach by mala postačovať skladovacia kapacita len na dobu štyroch mesiacov.
- 90 Ďalej zo spisu predloženého Súdnemu dvoru takisto vyplýva, že faktory špecifické pre každý chov hospodárskych zvierat, akými sú typy vyprodukovaného maštalného hnoja a zasiaté plodiny, môžu ovplyvniť potrebnú skladovaciu kapacitu. Vedecké poznatky, na ktoré v tomto ohľade poukazuje Francúzska republika a voči ktorým nemá Komisia výhrady, osobitne preukazujú, že so systémami chovu hospodárskych zvierat produkujúcimi len stále organické hnojivá typu I, najmä ak ide o systémy plôch s trávnaťm porastom určených na pastvu, sú spojené nižšie riziká znečistenia.
- 91 Napokon treba poznamenať, že článok 2 časť I bod 2° výnosu z 19. decembra 2011 povoľuje počas obdobia, ktoré môže trvať až do 1. júla 2016, výpočet skladovacích kapacít na základe časového harmonogramu zákazu používania hnojív stanoveného vo výnose zo 6. marca 2001, ktorý ako sa konštatovalo v bode 64 tohto rozsudku, nie je v súlade s požiadavkami smernice 91/676. Komisia tak správne tvrdí, že Francúzska republika nezaviedla pravidlá s cieľom zabezpečiť, aby poľnohospodárske podniky mali dostatočné skladovacie kapacity.
- 92 Treba konštatovať, že druhá časť druhého žalobného dôvodu Komisie je dôvodná v rozsahu, v akom tvrdí, že do 1. júla 2016 sa pri výpočte skladovacích kapacít bude môcť naďalej zohľadňovať časový harmonogram zákazu používania hnojív, ktorý nie je v súlade s požiadavkami smernice 91/676.

- 93 Pokiaľ ide o tretiu časť druhého žalobného dôvodu Komisie, zo skutočností uvedených v spise predloženom Súdnemu dvoru, ktoré Francúzska republika nespochybňuje, vyplýva, že kompaktný hnoj s obsahom slamy po svojom uskladnení v sklade počas prvých dvoch mesiacoch naďalej vylučuje dusík, hoci len pomaly a postupne v nižších množstvách. Z toho navyše vyplýva, že fáza čistej mineralizácie dusíka uvoľneného do pôdy, počas ktorej je riziko znečistenia spojené s takýmito hnojivami oslabené, je dočasná. Pokiaľ sa teda hnojivo použije na jeseň, uvedený jav v zásade pretrvá až do konca zimy.
- 94 Preto vzhľadom na to, že skladovanie hnoja priamo na poli a bez zakrytia je povolené maximálne na dobu desiatich mesiacov, ktorá môže presiahnuť fázu čistej mineralizácie dusíka, riziko znečistenia vôd spojené s týmto spôsobom skladovania nemožno vylúčiť.
- 95 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že tretia časť druhého žalobného dôvodu uvedeného žalobkyňou na podporu jej žaloby je dôvodná.
- 96 Za týchto podmienok treba druhý žalobný dôvod Komisie považovať v rozsahu, v akom vnútroštátna právna úprava jednak stanovuje, že do 1. júla 2016 sa pri výpočte skladovacích kapacít bude naďalej zohľadňovať časový harmonogram zákazu používania hnojív, ktorý nie je v súlade s požiadavkami smernice, a jednak povoľuje skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli po dobu desiatich mesiacov, za dôvodný.

O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou III bodom 1.3 tejto smernice

Argumentácia účastníkov konania

- 97 Vo svojom treťom žalobnom dôvode Komisia Francúzskej republike vytýka, že nemala pravidlá, ktoré by poľnohospodárom a kontrolným orgánom umožnili presným spôsobom vypočítať množstvo dusíka, ktoré možno použiť na pôdu, aby sa zaručilo vyvážené hnojenie.
- 98 Na podporu tohto žalobného dôvodu uvedená inštitúcia uvádza, že aj keď výnos zo 6. marca 2001 zaviedol metódu nazývanú „metóda predbežného odhadu“ na posúdenie množstva dusíka, ktoré treba dodať, väčšina akčných programov departementov buď nestanovila všetky nevyhnutné prvky výpočtu (množstvo dusíka potrebného pre každú plodinu a trávnatý porast, účinnosť dusíka v maštaľnom hnoji, dusík obsiahnutý v pôde a v maštaľnom hnoji, atď.), alebo uvádzajú tieto údaje tak zložitým spôsobom, že ich správne vykonanie nemožno vôbec zaručiť. Podľa Komisie by stanovenie číselne vyjadrených maximálnych limitov celkového množstva prísunu dusíka pre rôzne plodiny umožnilo prekonať ťažkosti spojené s uplatňovaním uvedenej metódy a vyhovelo by sa tak požiadavke právnej istoty.
- 99 Komisia vo svojej replike rovnako uvádza, že vo výnose z 19. decembra 2011 boli definované len základné zásady metódy predbežného odhadu, pričom sa regionálnym prefektom ponechalo, aby na návrh regionálnych skupín odborníkov na „dusičnany“, definovali referenčné ukazovatele regiónov na účely operatívneho vykonávania tejto metódy. Následne uvádza viacero výhrad voči požiadavkám stanoveným v tomto výnose, ako aj vo výnosoch vydaných regionálnymi prefektmi na jeho vykonanie.
- 100 Francúzska republika zastáva názor, že metóda predbežného odhadu je na zabezpečenie rovnováhy hnojenia dusíkom vhodná, lebo umožňuje definovať normy používania, ktoré už pri zdroji obmedzujú množstvo hnojív použitých na pôdu s ohľadom na agronomické a pôdno-klimatické charakteristiky každého poľnohospodárskeho podniku.
- 101 Okrem toho tento členský štát tvrdí, že zmeny zavedené výnosom z 19. decembra 2011 umožňujú zabezpečiť správne uplatnenie zásady vyváženého hnojenia. V tejto súvislosti uvádza, že tento výnos v súčasnosti výslovne odkazuje na metódu výpočtu predbežného odhadu a odvoláva sa na on-line

dostupnú dokumentáciu, ktorá túto metódu podrobne opisuje. Navyše uvedený výnos stanovuje požiadavky nevyhnutné na výpočet vyváženého prísunu dusíka, ktoré sú priamo uplatniteľné voči poľnohospodárom bez toho, aby bolo potrebné čakať na prijatie výnosov prefektúr obsahujúcich operatívne ukazovatele na regionálnej úrovni.

Posúdenie Súdny dvorom

– O prípustnosti

- 102 Pokiaľ ide o prípustnosť tretieho žalobného dôvodu Komisie, treba poznamenať, že táto inštitúcia po prvýkrát vo svojej replike vytýka Francúzskej republike nesplnenie povinností v súvislosti s ustanoveniami výnosu z 19. decembra 2011 a s výnosmi prefektúr, ktoré sa už neobmedzujú len na opakovanie obsahu ustanovení stanovených vo výnose zo 6. marca 2001.
- 103 Ako vyplýva z bodov 49 a 74 tohto rozsudku, tento žalobný dôvod preto treba v rozsahu, v akom v ňom Komisia vytýka Francúzskej republike neplnenie ďalších povinností, ktoré nie sú uvedené v odôvodnenom stanovisku, ani v žalobe, zamietnuť ako nedôvodný.

– O veci samej

- 104 Na úvod treba konštatovať, že podľa článku 2 časti II výnosu z 19. decembra 2011 jeho ustanovenia, ktoré ukladajú poľnohospodárom povinnosti pri používaní dusíkatých hnojív v ohrozených pásmach, mohli nadobudnúť účinnosť až 1. septembra 2012, teda po lehote stanovenej v odôvodnenom stanovisku.
- 105 Okrem toho treba konštatovať, že po uplynutí uvedenej lehoty referenčné ukazovatele regiónov, ktoré sú nevyhnutné na vykonanie ustanovení tohto výnosu týkajúcich sa výpočtu množstva dusíka, ktoré treba dodať hnojivami podľa metódy predbežného odhadu, neboli ešte stanovené.
- 106 Z toho vyplýva, že z dôvodov uvedených v bodoch 52 až 54 tohto rozsudku netreba preskúmať, či zmeny zavedené uvedeným výnosom môžu predstavovať platné vykonanie povinností vyplývajúcich z prílohy III bodu 1.3 smernice 91/676.
- 107 Navyše treba pripomenúť, že podľa článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou III bodom 1.3 tejto smernice musia opatrenia, ktoré treba zahrnúť do akčných programov, obsahovať pravidlá o obmedzení používania hnojív, ktoré sú zamerané na dosiahnutie rovnováhy medzi predpokladaným množstvom dusíka potrebným pre plodiny a zásobovaním plodín dusíkom získaným z pôdy a z hnojenia.
- 108 V prejednáwanej veci je nevyhnutné konštatovať, že hoci zo spisu predloženého Súdny dvor vyplýva, že odôvodnenie metódy predbežného odhadu by v zásade malo viesť k optimálnej dávke dusíka pre každú plodinu, nič to nemení na tom, že samotná Francúzska republika pripúšťa, že ustanovenia výnosu zo 6. marca 2001, týkajúce sa vyváženého hnojenia dusíkom, neumožňujú dostatočne jasným a presným spôsobom zabezpečiť plné uplatňovanie prílohy III bodu 1.3 smernice 91/676.
- 109 V tomto ohľade je dôležité uviesť, že daný členský štát v rámci tejto žaloby, ako aj vo fáze pred jej podaním, len poukázal na zmeny zavedené výnosom z 19. decembra 2011, ktorých cieľom bolo zabezpečiť vykonanie metódy „jednoduchého a zrozumiteľného“ predbežného odhadu a umožniť poľnohospodárom a orgánom dohľadu správne vypočítať množstvo dusíka, ktoré možno použiť na pôdu, aby sa zabezpečilo vyvážené hnojenie stanovené smernicou 91/676, čo nie je z právneho hľadiska dostatočne preukázané v prípade platnosti výnosu zo 6. marca 2001.

110 Preto treba tretí žalobný dôvod, ktorý Komisia uviedla na podporu svojej žaloby, považovať za dôvodný.

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou III bodom 2 tejto smernice

111 Na úvod treba spresniť, že Komisia sa vo svojej replike po tom, čo sa oboznámila s tvrdeniami, ktoré uviedli francúzske orgány vo svojom vyjadrení k žalobe, rozhodla vzdať sa časti svojho štvrtého žalobného dôvodu v rozsahu, v akom sa týkal hodnôt uvoľneného dusíka stanovených pre tekutý hnoj z ošípaných, ktorá tak nie je predmetom tejto žaloby.

Argumentácia účastníkov konania

112 Vo svojom štvrtom žalobnom dôvode, ktorý pozostáva z ôsmich častí, Komisia opierajúc sa o vedecké štúdie tvrdí, že hodnoty uvoľneného dusíka stanovené v obežníku z 15. mája 2003 pre rôzne druhy zvierat, na ktoré poukazuje veľká časť akčných programov departementov, boli vypočítané na základe nepresného množstva dusíka vylúčeného zvieratami alebo na základe nadhodnotených koeficientov úniku dusíka. Tento obežník preto neumožňuje zabezpečiť dodržanie limitu na používanie maštalného hnoja, ktorý je smernicou 91/676 stanovený na 170 kilogramov dusíka na hektár a rok. Osem častí, ktoré tento žalobný dôvod Komisie obsahuje, sú tak založené na:

- stanovení hodnôt pre dojnice na základe nepresného množstva vylúčeného dusíka alebo na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 30 %,
- stanovení hodnôt pre ostatný dobytok na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 30 %,
- nestanovení hodnôt úniku dusíka pre pevný hnoj v prípade ošípaných,
- stanovení hodnôt pre hydinu na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 60 %,
- stanovení hodnôt pre ovce na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 30 %,
- stanovení hodnôt pre kozy na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 30 %,
- stanovení hodnôt pre kone na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 30 % a
- stanovení hodnôt pre králiky na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 60 %.

113 V prvej časti svojho štvrtého žalobného dôvodu Komisia zastáva názor, že hodnota úniku dusíka stanovená pre dojnice vychádza z množstva vylúčeného dusíka, ktoré nezohľadňuje rôznu úroveň produkcie mlieka, pričom dusík obsiahnutý v maštalnom hnoji sa líši podľa toho, koľko mlieka vyprodukuje zviera a že viacero francúzskych regiónov sa vyznačuje intenzívnou produkciou. Ďalej uvedená hodnota je založená na príliš vysokom koeficiente úniku, pričom priemerný koeficient úniku by sa mal odhadnúť na 24 %.

114 Navyše táto inštitúcia tvrdí, že prechodné ustanovenie stanovené v prílohe II časti B výnosu z 19. decembra 2011, na základe ktorého sa na obdobie od 1. septembra 2012 do 31. augusta 2013 uplatňuje prechodná hodnota v prípade chovu dojníc, ktoré majú viac ako 75 % plochy s trávnatým porastom na hlavnej krmnej ploche, má za následok prehnojenie pôdy a odchýlenie sa od dodržania hornej hranice 170 kilogramov dusíka na hektár a rok.

- 115 V druhej časti svojho štvrtého žalobného dôvodu Komisia tvrdí, že koeficient úniku použitý pre ostatný dobytok je príliš vysoký, pričom vo vedeckých poznatkoch sa používa koeficient úniku nižší než 21 %. Komisia vo svojej replike takisto spochybňuje množstvo vylúčeného dusíka, ktoré Francúzska republika použila pri stanovení uvedených hodnôt.
- 116 V tretej časti tohto žalobného dôvodu Komisia zastáva názor, že hodnoty úniku dusíka sa mali stanoviť aj pre pevný hnoj z ošípaných.
- 117 Vo štvrtej časti uvedeného žalobného dôvodu Komisia uvádza, že vo vedeckej literatúre sa pre močovku navrhuje koeficient úniku vo výške 30 %. Pokiaľ ide o hydinu produkujúcu močovku, hodnoty stanovené francúzskou právnou úpravou viedli k výraznému podhodnoteniu obsahu dusíka použitého v hnoji.
- 118 V piatej a šiestej časti toho istého žalobného dôvodu táto inštitúcia tvrdí, že koeficienty úniku použité pre ovce, ako aj kozy sú príliš vysoké, keďže vo vedeckých štúdiách sa uvádzajú koeficienty vo výške 9,5 %.
- 119 Pokiaľ ide o siedmu časť jej štvrtého žalobného dôvodu, Komisia tvrdí, že koeficient úniku vo výške 13,1 %, ktorý je nižší oproti koeficientu uvedenému vo vnútroštátnej právnej úprave, sa vo vedeckej literatúre uvádza v súvislosti s koňmi.
- 120 Napokon v ôsmej časti tohto žalobného dôvodu Komisia tvrdí, že koeficient úniku použitý vo vnútroštátnej právnej úprave pre králiky je takisto príliš vysoký. V tomto ohľade uvádza, že v rôznych vedeckých štúdiách sa uvádzajú koeficienty vo výške 28 % a 44 %.
- 121 Francúzska republika najprv namieta, že hodnoty úniku dusíka prepočítané Komisiou pomocou koeficientov úniku, ktoré považuje za vhodné, sú nesprávne, lebo uvedené koeficienty sa majú uplatniť len na časť dusíka vypusteného v budovách alebo počas skladovania. Komisia ich pritom uplatnila aj na množstvá dusíka vypusteného vonku.
- 122 Tento členský štát navyše zastáva názor, že výhrada Komisie, pokiaľ ide o množstvá vylúčeného dusíka stanovené pre dobytok s výnimkou dojníc, je neprípustná, pretože sa po prvýkrát uvádza v replike.
- 123 Ďalej Francúzska republika uvádza, že v súčasnosti výnos z 19. decembra 2011 stanovuje nižší koeficient úniku vo výške 25 %, pokiaľ ide o dojnice, a ďalej stanovuje hodnoty úniku dusíka uplatňované na pevný hnoj z ošípaných.
- 124 Napokon Francúzska republika poznamenáva, že koeficienty úniku použité vo francúzskej právnej úprave sú založené na práci Výboru pre poľnohospodársku prax rešpektujúcu životné prostredie (Corpen) a boli získané na základe metód bilancie, ktoré spočívajú v tom, že sa k úniku pripočíta rozdiel medzi dusíkom vylúčeným zvieratami a dusíkom nameraným v hnoji mimo budov alebo skladov. Tieto metódy sú pre výpočet hodnôt úniku dusíka vhodnejšie než metodika priameho merania, z ktorej vychádzajú štúdie predložené Komisiou, ktoré analyzujú prietok vzduchu a obsah plynov vychádzajúci a vstupujúci do budov a skladovacích priestorov. Tento členský štát v každom prípade tvrdí, že dostupné vedecké poznatky o emisiách plynov vyprodukovaných maštalným hnojom preukazujú veľmi vysokú variabilitu hodnôt v súvislosti s týmito emisiami.

Posúdenie Súdny dvorom

– O prípustnosti

- 125 Pokiaľ ide o prípustnosť štvrtého žalobného dôvodu uvedeného Komisiou, treba poznamenať, že výhrady týkajúce sa prechodného ustanovenia stanoveného v prílohe II časti B výnosu z 19. decembra 2011, ktorý sa týka produkcie dusíka dojnícami použitého na hnojenie, neboli v odôvodnenom stanovisku uvedené. Ďalej zatiaľ čo Komisia vo svojej žalobe výslovne tvrdila, že nespochybňuje vylúčené množstvá dusíka stanovené pre ostatný dobytok, vo svojej replike tieto prvky výpočtu spochybňuje.
- 126 V dôsledku toho, keďže Komisia v tomto žalobnom dôvode kritizuje prechodnú hodnotu stanovenú pre dojnice v prechodnom ustanovení uvedenom v prílohe II časti B výnosu z 19. decembra 2011, ako aj množstvá vylúčeného dusíka stanovené pre ďalší dobytok v obežníku z 15. mája 2003, uvedený žalobný dôvod sa musí z dôvodov uvedených v bodoch 49 a 74 tohto rozsudku zamietnuť ako neprípustný.
- 127 Z bodu 51 tohto rozsudku naopak vyplýva, že Komisia je oprávnená sa v súlade s návrhom predloženým v tomto zmysle v jej replike domáhať určenia, že došlo k nesplneniu povinnosti v súvislosti s ustanoveniami výnosu z 19. decembra 2011, ktoré zopakovali hodnoty úniku dusíka stanovené pre dobytok s výnimkou dojníc, ako aj pre hydinu, ovce, kozy, kone a králiky.

– O veci samej

- 128 Na úvod treba konštatovať, že podľa článku 2 časti II výnosu z 19. decembra 2011 ustanovenia tohto výnosu týkajúce sa spôsobu výpočtu maximálneho množstva dusíka obsiahnutého v maštalnom hnoji, ktoré môže každý poľnohospodársky podnik každoročne použiť na pôdu, mohli nadobudnúť účinnosť až 1. septembra 2012, teda po dátume stanovenom v odôvodnenom stanovisku. To isté nevyhnutne platí aj pre normy vylučovania dusíka na zvieratá, ktoré sú stanovené v tom istom výnose na účely vykonania uvedených ustanovení. Z tohto dôvodu, ako bolo uvedené v bodoch 52 až 54 tohto rozsudku, Súdny dvor nesmie zohľadniť zmeny, ktoré boli zavedené výnosom z 19. decembra 2011.
- 129 Navyše treba pripomenúť, že článok 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou III bodom 2 tejto smernice stanovuje povinnosť zahrnúť do akčných programov pravidiel o obmedzení používania hnojív smerujúce k tomu, aby sa zabezpečilo „vo vzťahu ku každému poľnohospodárskemu podniku alebo k určitému množstvu dobytka, aby množstvo maštalného hnojiva aplikovaného [použitého – *neoficiálny preklad*] každoročne na pôdu, vrátane toho, ktoré sa na ňu dostane priamo od zvierat, neprekročilo množstvo stanovené na hektár“. Toto obmedzenie zodpovedá množstvu hnoja obsahujúceho 170 kilogramov dusíka, pričom členské štáty majú za podmienok vymedzených v prílohe III ods. 2 písm. a) a b) smernice 91/676 možnosť povoliť odlišné množstvo hnoja.
- 130 Ako vyplýva z jedenásteho odôvodnenia tejto smernice, stanovenie osobitných limitov na používanie maštalného hnoja má osobitný význam pre dosiahnutie cieľov spočívajúcich v znížení a v prechádzaní znečisťovaní vôd dusičnanmi z poľnohospodárstva.
- 131 Podľa prílohy III bodu 3 uvedenej smernice sa množstvo maštalného hnoja, ktorého použitie sa pripúšťa, môže vypočítať podľa počtu zvierat. Ako sa uvádza v bode 29 tohto rozsudku, členské štáty musia na tento účel vziať do úvahy najlepšie dostupné vedecké a technické poznatky, ako aj fyzikálne, geologické a klimatické podmienky jednotlivých regiónov.
- 132 V prejednávanej veci podľa prílohy II bodu 1 výnosu z 1. augusta 2005 sa výpočet množstva dusíka vylúčeného zvieratami v rámci hospodárskeho podniku uskutoční tak, že sa počet zvierat vynásobí množstvom vyprodukovaného dusíka na zvieratá, ktoré možno použiť na poli. Je nesporné, že tieto

hodnoty sa pomocou uplatnenia koeficientov úniku určia tak, že sa z hrubého množstva dusíka vylúčeného zvieratami odpočíta dusík, ktorý bol uvoľnený zvieratami v budove, alebo pri skladovaní hnoja.

- 133 S ohľadom na predchádzajúce úvahy treba najprv zastávať názor, že pochybenia, ktorých sa dopustila Komisia, keď prepočítala hodnoty úniku dusíka, ktoré sama uznáva vo svojej replike, nenarúšajú platnosť jej výhrad, pokiaľ ide o hrubé množstvá vylúčeného dusíka, ako aj koeficienty úniku dusíka, ktoré vnútroštátna právna úprava stanovuje pre rôzne druhy zvierat. Francúzska republika, ktorá sa v súvislosti s touto otázkou len odvoláva na nesprávne uplatnenie predmetných koeficientov na celkové množstvo dusíka uvoľneného zvieratami, tento záver nespochybňuje.
- 134 Následne pokiaľ ide o prvú a tretiu časť štvrtého žalobného dôvodu Komisie, postačuje v prvom rade konštatovať, že Francúzska republika pripúšťa, keď uvádza zmeny, ktoré v tomto ohľade zaviedol výnos z 19. decembra 2011, že pred prijatím tohto výnosu stanovila príliš vysoký koeficient úniku pre dojnice, a ďalej, že nestanovila hodnoty úniku dusíka pre pevný hnoj z ošípaných.
- 135 Pokiaľ ide v druhom rade o nezohľadnenie miery produkcie mlieka pri výpočte hrubého množstva dusíka vylúčeného dojnícami, je dôležité zdôrazniť, že Francúzska republika nenamietala voči argumentácii Komisie, keďže uvedený výnos v súčasnosti stanovuje viacero úrovní produkcie dusíka, ktorý možno použiť na pôdu, v závislosti od produkcie mlieka.
- 136 Napokon pokiaľ ide o druhú a štvrtú až ôsmu časť tohto žalobného dôvodu, ktoré treba preskúmať spoločne, je dôležité spresniť, že Komisia sa na to, aby odôvodnila svoje výhrady týkajúce sa koeficientov úniku, ktoré boli použité vnútroštátnou právnou úpravou na základe záverov Corpen-u, opiera o technické údaje uvedené vo viacerých vedeckých štúdiách.
- 137 Francúzska republika, ktorá nespochybňuje závery štúdií, na ktoré poukázala Komisia, v podstate len uvádza zlyhania metodiky priameho merania, z ktorej uvedené štúdie vychádzajú pri výpočte koeficientov úniku uplatniteľných na chovy hospodárskych zvierat. Ďalej tento členský štát zdôrazňuje skutočnosť, že je nepravdepodobné, aby bolo možné stanoviť koeficienty úniku z vedeckého hľadiska a že táto neistota vedie k variabilite hodnôt koeficientov úniku, ktoré sú dostupné vo vedeckej literatúre.
- 138 Pokiaľ ide po prvé o vhodnosť metodiky priameho merania, je dôležité uviesť, že námietky Francúzskej republiky nemôžu same osebe spochybniť relevantnosť koeficientov úniku, ktoré uviedla Komisia. Z informácií predložených Súdnemu dvoru totiž vyplýva, že uvedená metodika, ako aj metóda bilancie sú založené na empirických štúdiách, ktoré nezohľadňujú osobitný kontext každého typu skúmaného chovu hospodárskych zvierat. Navyše z posledného prehodnotenia odkazov Corpen-u nevyplynuli nijaké metodické preferencie.
- 139 Po druhé, pokiaľ ide o mieru fluktuácie údajov o úniku, na ktoré poukázali vedecké publikácie, je dôležité zdôrazniť, že zo znenia prílohy III bodu 2 smernice 91/676 jasne vyplýva, že toto ustanovenie vyžaduje, aby osobitnú hornú hranicu stanovenú pre používanie maštalného hnoja, teda 170 kilogramov dusíka na hektár a rok, systematicky dodržiaval každý poľnohospodársky podnik alebo chov hospodárskych zvierat, a to aj v prípade, ak sa členské štáty v súlade s bodom 3 uvedenej prílohy rozhodnú vypočítať túto hornú hranicu na základe počtu zvierat.
- 140 Okrem toho zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že variabilitu hodnôt koeficientov úniku, ktoré sú dostupné vo vedeckej literatúre, možno vysvetliť najmä rôznorodosťou chovných podmienok a klimatických podmienok, ktoré boli predmetom uskutočnených štúdií, a že Francúzska republika kládla najmä na pojednávaní dôkaz na rôznorodosť francúzskych chovov hospodárskych zvierat.

- 141 Za týchto okolností, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 123 až 126 svojich návrhov, samotné stanovenie koeficientov úniku na základe údajov, ktoré odhadujú úniky dusíka s najnižším percentuálnym podielom, umožňuje zaručiť, aby hornú hranicu, ktorú stanovuje smernica 91/676 pre používanie hnojív, náležite dodržali všetci francúzski chovatelia.
- 142 Keďže Francúzska republika stanovila koeficienty úniku pre dobytok s výnimkou dojníc, ako aj pre hydinu, ovce, kozy, kone a králikov, výrazne vyššie ako tie, ktoré použila Komisia na základe vedeckých poznatkov, ktorých presnosť tento členský štát nespochybňuje, treba konštatovať, že uvedené koeficienty úniku stanovené vnútroštátnou právnou úpravou nespĺňajú požiadavky smernice 91/676.
- 143 S ohľadom na prechádzajúce úvahy treba štvrtý žalobný dôvod, ktorý Komisia uviedla na podporu svojej žaloby, považovať za dôvodný.

O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 2 a s prílohou III bodom 1.3 písm. a) tejto smernice

Argumentácia účastníkov konania

- 144 Vo svojom piatom žalobnom dôvode Komisia Francúzskej republike vytýka nedostatok uspokojujúcich pravidiel, ktoré obsahujú jasné, presné a objektívne kritériá, pokiaľ ide o podmienky používania hnojív na pôdu nachádzajúcu sa na strmých svahoch. Podľa tejto inštitúcie je v záujme zabezpečenia primeraného vykonávania požiadaviek smernice 91/676 potrebné, aby vnútroštátna právna úprava stanovila percentá sklonu, po prekročení ktorých by bolo používanie hnojív zakázané.
- 145 Francúzska republika namieta, že výnos zo 6. marca 2001 zakazuje používanie hnojív na pôdu nachádzajúcu sa na strmých svahoch, pretože spôsobuje riziká ich vytekania mimo parcely, kde boli použité. Okrem toho tvrdí, že riziká znečistenia vôd závisia nielen od prudkosti svahu, ale aj od mnohých ďalších faktorov, ako je rovnomernosť svahu, povaha a smer rastu rastlinnej pokrývky, povaha pôdy, forma parcely, typ a smer obrábania pôdy, ako aj typ hnoja. Zákaz použitia na pôdu, ktorý je výlučne založený na relevantnosti úrovne strmosti svahu, je preto neprimeraný.
- 146 Tento členský štát dodáva, že výnos z 19. decembra 2011 stanovuje pravidlá týkajúce sa podmienok používania na pôdu v súvislosti s vodnými tokmi, ktoré spolu so zákazom použitia na pôdu nachádzajúcu sa na strmom svahu prispievajú k uskutočneniu cieľov smernice 91/676.

Posúdenie Súdny dvorom

- 147 Na úvod treba uviesť, že podľa článku 2 časti II výnosu z 19. decembra 2011 ustanovenia tohto výnosu týkajúce sa podmienok použitia na pôdu v súvislosti s vodnými tokmi mohli nadobudnúť účinnosť až 1. septembra 2012, teda po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. Z toho vyplýva, že Súdny dvor nemôže z dôvodov uvedených v bodoch 52 až 54 tohto rozsudku zohľadniť ustanovenia tohto výnosu týkajúce sa podmienok používania v súvislosti s vodnými tokmi.
- 148 Pokiaľ ide o vec samu, treba poznamenať, že podľa článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 2 a s prílohou III bodom 1.3 písm. a) tejto smernice musia akčné programy obsahovať pravidlá vzťahujúce sa na podmienky používania hnojív na pôde nachádzajúcej sa na strmých svahoch.
- 149 Navyše ako bolo uvedené v bode 31 tohto rozsudku, členské štáty sú osobitne povinné zabezpečiť, aby ich právne predpisy určené na zabezpečenie prebratia smernice 91/676, boli jasné a presné.

- 150 V tomto ohľade treba po prvé uviesť, že Komisia tvrdí, bez toho, aby voči tomu Francúzska republika namietala, že niektoré akčné programy departementov neobsahujú nijaké pravidlo týkajúce sa podmienok používania hnojív na pôde nachádzajúcej sa na strmých svahoch, ktoré by bolo založené na percente sklonu alebo na iných rôznych faktoroch, ktoré by tento členský štát považoval za potrebné zohľadniť. Navyše veľký počet akčných programov departementov len preberá všeobecnú zásadu stanovenú vo výnose zo 6. marca 2001, podľa ktorej k použitiu hnojív na pôdu nesmie dôjsť za podmienok, ktoré by viedli k ich vytekaniam mimo parcely, kde boli použité.
- 151 Po druhé z preskúmania relevantných ustanovení výnosu zo 6. marca 2001 vyplýva, že tento výnos v prvom rade len zakazuje používanie hnojív na pôde nachádzajúcej sa na strmých svahoch a v druhom rade len stanovuje, že akčné programy musia spresniť situácie, v prípade ktorých sa zákaz uplatňuje, a to vzhľadom na riziká vytekania mimo parcelu, kde bolo hnojivo použité alebo prípadne percento sklonu, nad ktorý je používanie hnojiva na pôdu zakázané.
- 152 Treba konštatovať, že tieto ustanovenia sa vyznačujú takou mierou všeobecnosti, že nemôžu odstrániť nedostatky akčných programov, a teda dostatočne jasným a presným spôsobom zabezpečiť plné uplatnenie ustanovení uvedených v prílohe II A bode 2 a v prílohe III bode 1. 3 písm. a) smernice 91/676 v súlade s požiadavkami právnej istoty.
- 153 Za týchto podmienok je potrebné konštatovať, že piaty žalobný dôvod Komisie je dôvodný.

O šiestom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 3 a s prílohou III bodom 1.3 písm. a) a b) tejto smernice

Argumentácia účastníkov konania

- 154 Vo svojom šiestom žalobnom dôvode Komisia, ktorá sa opiera o vedecké poznatky, Francúzskej republike vytýka, že neprijala pravidlá zakazujúce používanie akéhokoľvek typu hnojív na zamrznutej alebo snehom pokrytej pôde, keďže takéto používanie so sebou prináša významné riziká vytekania a presakovania. Komisia v tomto ohľade uvádza, že výnos zo 6. marca 2001 stanovuje, že používanie hnojív typu I a III na zamrznutej pôde, ako aj používanie hnojív typu I na snehom pokrytej pôde, sa musí regulovať. Navyše podľa tohto výnosu sa používanie akéhokoľvek hnojiva povoľuje na pôde, ktorá je zmrznutá len na povrchu v dôsledku 24-hodinového cyklu jej zamrznutia a rozmrznutia. Napokon určité poľnohospodárske podniky môžu na zamrznutej pôde používať kompaktný hnoj s obsahom slamy a kompost maštalného hnoja.
- 155 Francúzska republika na toto tvrdenie odpovedá, že smernica 91/676 nevyžaduje, aby sa používanie hnojív na snehom pokrytú pôdu alebo zamrznutú pôdu systematicky zakazovalo, ale aby bolo regulované. Vzhľadom na riziká, ktoré môže používanie hnojív za takýchto podmienok predstavovať, pripúšťa, že takáto operácia musí podliehať podstatným obmedzeniam. Tento členský štát však zastáva názor, že výnos zo 6. marca 2001 takéto obmedzenia stanovuje, keďže je používanie hnojív typu II na zamrznutú pôdu, ako aj používanie hnojív typu II a III na snehom pokrytú pôdu, zakázané za každých okolností.

Posúdenie Súdny dvorom

- 156 Článok 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodom 3 a prílohou III bodom 1.3 písm. a) a b) tejto smernice vyžaduje, aby členské štáty prijali opatrenia obmedzujúce používanie hnojív na zamrznutú alebo snehom pokrytú pôdu.
- 157 Navyše ako sa uvádza v bode 29 tohto rozsudku, podľa článku 5 ods. 3 písm. a) uvedenej smernice musia akčné programy zohľadňovať najlepšie dostupné vedecké poznatky.

158 V prejednávanej veci, ako uvádza generálna advokátka v bode 144 svojich návrhov, podľa vedeckej štúdie, ktorú Súdnemu dvoru predložila Komisia a ktorej závery Francúzska republika nespochybnila, sa používanie hnojív na zamrznutú alebo snehom pokrytú pôdu musí zakázať za každých okolností. Zamrznutá alebo snehom pokrytá pôda totiž obmedzuje pohyb živín v pôde a značne zvyšujú riziko, že tieto živiny sa následne premiestnia do povrchových vôd, a to najmä v dôsledku vytekania.

159 Navyše riziká znečistenia, ktorých sa treba obávať v prípade používania hnojív na zamrznutú alebo snehom pokrytú pôdu, nie sú menšie v prípade, ak je pôda zamrznutá len na povrchu v dôsledku 24-hodinového cyklu jej zamrzania a rozmrzania. Z vedeckej štúdie, na ktorú sa odkazuje v predchádzajúcom bode, naopak vyplýva, že cyklus zamrzania a rozmrzania má významný vplyv na mieru mineralizácie, keďže zamrzanie rozmrzutej pôdy spôsobuje prudký nárast dusíkatého mineralizovania.

160 Šiesty žalobný dôvod Komisie je preto potrebné považovať za dôvodný.

161 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že Francúzska republika si tým, že neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie úplného a správneho vykonania všetkých požiadaviek, ktoré jej boli uložené na základe článku 5 ods. 4 smernice 91/676 v spojení s prílohou II A bodmi 1 až 3 a 5, ako aj s prílohou III bodmi 1.1 až 1.3 a bodom 2 tejto smernice, nespĺnila povinnosti, ktoré jej z uvedenej smernice vyplývajú, keďže vnútroštátna právna úprava prijatá na zabezpečenie jej vykonania:

- nestanovuje obdobia zákazu používania hnojív typu I pri veľkých jesenných plodinách a pri trávnatých porastoch zasiatych pred viac ako šiestimi mesiacmi,
- obmedzuje obdobie zákazu používania hnojív typu I pre veľké jarné plodiny len na júl a august,
- obmedzuje zákaz používania hnojív typu II pre veľké jesenné plodiny na obdobie od 1. novembra do 15. januára a nepredlžuje zákaz používania hnojív typu III pre tie isté plodiny na obdobie po 15. januári,
- nepredlžuje obdobie zákazu používania hnojív typu II pre veľké jarné plodiny na obdobie po 15. januári,
- pre trávnaté porasty zasiate pred viac ako šiestimi mesiacmi stanovuje obdobie zákazu používania hnojív typu II výlučne od 15. novembra a nepredlžuje zákaz používania hnojív typu III pre uvedené trávnaté porasty v horských oblastiach do konca februára,
- stanovuje, že do 1. júla 2016 sa pri výpočte skladovacích kapacít bude môcť naďalej zohľadňovať časový harmonogram zákazu používania hnojív, ktorý nie je v súlade s požiadavkami uvedenej smernice,
- povoľuje skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli na dobu desiatich mesiacov,
- táto právna úprava nezabezpečuje, aby poľnohospodári a orgány dohľadu mohli správne vypočítať množstvo dusíka, ktoré sa môže použiť na poli, aby sa zabezpečilo vyvážené hnojenie,
- v prípade dojníc stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe množstva vylúčeného dusíka, ktoré nezohľadňuje rôzne úrovne produkcie mlieka a na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade ostatného dobytká stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade ošípaných nestanovuje hodnoty úniku dusíka pre pevný hnoj,

- v prípade hydiny stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 60 %,
- v prípade oviec stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade kôz stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade koní stanovuje hodnoty úniku na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade králikov stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 60 %,
- uvedená právna úprava neobsahuje jasné, presné a objektívne kritériá v súlade s požiadavkami zásady právnej istoty, pokiaľ ide o podmienky používania hnojív na pôde nachádzajúcej sa na strmých svahoch, a
- povoľuje používanie hnojív typu I a III na zamrzutej pôde, používanie hnojív typu I na snehom pokrytej pôde, používanie hnojív na pôde zamrzutej len na povrchu v dôsledku 24-hodinového cyklu jej zamrznutia a rozmŕznutia, ako aj používanie kompaktného hnoja s obsahom slamy a kompostu maštalného hnoja na zamrzutej pôde.

162 V zostávajúcej časti je potrebné žalobu zamietnuť.

O trovách

- 163 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Článok 138 ods. 3 uvedeného rokovacieho poriadku stanovuje, že ak mali účastníci konania úspech len v časti predmetu konania, každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania. Ak sa to však zdá oprávnené vzhľadom na okolnosti prípadu, Súdny dvor môže rozhodnúť, že účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania a je povinný nahradiť časť trov konania druhého účastníka.
- 164 V prejednávanej veci keďže Komisia navrhla zaviazat' Francúzsku republiku na náhradu trov konania a Francúzska republika nemala úspech v podstatnej časti svojich dôvodov, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu všetkých trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Francúzska republika si tým, že neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie úplného a správneho vykonania všetkých požiadaviek, ktoré jej boli uložené na základe článku 5 ods. 4 smernice Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov, v spojení s prílohou II A bodmi 1 až 3 a 5, ako aj s prílohou III bodmi 1.1 až 1.3 a bodom 2 tejto smernice, nesplnila povinnosti, ktoré jej z uvedenej smernice vyplývajú, keďže vnútroštátna právna úprava prijatá na zabezpečenie jej vykonania:**
 - **nestanovuje obdobia zákazu používania hnojív typu I pri veľkých jesenných plodinách a pri trávnatých porastoch zasiatych pred viac ako šiestimi mesiacmi,**
 - **obmedzuje obdobie zákazu používania hnojív typu I pre veľké jarné plodiny len na júl a august,**

- obmedzuje zákaz používania hnojív typu II pre veľké jesenné plodiny na obdobie od 1. novembra do 15. januára a nepredlžuje zákaz používania hnojív typu III pre tie isté plodiny na obdobie po 15. januári,
- nepredlžuje obdobie zákazu používania hnojív typu II pre veľké jarné plodiny na obdobie po 15. januári,
- pre trávnaté porasty zasiate pred viac ako šiestimi mesiacmi stanovuje obdobie zákazu používania hnojív typu II výlučne od 15. novembra a nepredlžuje zákaz používania hnojív typu III pre uvedené trávnaté porasty v horských oblastiach do konca februára,
- stanovuje, že do 1. júla 2016 sa pri výpočte skladovacích kapacít bude môcť naďalej zohľadňovať časový harmonogram zákazu používania hnojív, ktorý nie je v súlade s požiadavkami uvedenej smernice,
- povoľuje skladovanie kompaktného hnoja s obsahom slamy na poli na dobu desiatich mesiacov,
- táto právna úprava nezabezpečuje, aby poľnohospodári a orgány dohľadu mohli správne vypočítať množstvo dusíka, ktoré sa môže použiť na poli, aby sa zabezpečilo vyvážené hnojenie,
- v prípade dojníc stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe množstva vylúčeného dusíka, ktoré nezohľadňuje rôzne úrovne produkcie mlieka a na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade ostatného dobytká stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade ošípaných nestanovuje hodnoty úniku dusíka pre pevný hnoj,
- v prípade hydiny stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe nesprávneho koeficientu úniku vo výške 60 %,
- v prípade oviec stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade kôz stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade koní stanovuje hodnoty úniku na základe koeficientu úniku vo výške 30 %,
- v prípade králikov stanovuje hodnoty úniku dusíka na základe koeficientu úniku vo výške 60 %,
- uvedená právna úprava neobsahuje jasné, presné a objektívne kritériá v súlade s požiadavkami zásady právnej istoty, pokiaľ ide o podmienky používania hnojív na pôde nachádzajúcej sa na strmých svahoch, a
- povoľuje používanie hnojív typu I a III na zamrznutej pôde, používanie hnojív typu I na snehom pokrytej pôde, používanie hnojív na pôde zamrznutej len na povrchu v dôsledku 24-hodinového cyklu jej zamrznutia a rozmrznutia, ako aj používanie kompaktného hnoja s obsahom slamy a kompostu maštalného hnoja na zamrznutej pôde.

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**
3. **Francúzska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy